

Молодіжне безробіття: причини, наслідки та шляхи подолання

Цехмистро Карина Сергіївна

Науковий керівник доц. Климова Н.І.

Харківський інститут банківської справи УБС НБУ

Актуальність. Однією з найважливіших економічних проблем сьогодення є безробіття. Вона є надзвичайно актуальною, оскільки за неповноцінного використання ресурсів робочої сили економічна система працює, не досягаючи межі своїх виробничих можливостей. Крім цього, безробіття спричинює негативні зміни в складі людських ресурсів, а саме: погіршення якісних характеристик робочої сили, зниження продуктивності праці, відтік найбільш кваліфікованої робочої сили за межі країни. З іншого боку, внаслідок безробіття країна має значні фінансові збитки, утримуючи безробітних, відшкодовуючи їм втрати в доходах на період пошуку нових сфер прикладання праці.

Мета. Визначити причини виникнення і поширення безробіття в Україні серед молоді, показати вплив держави на стан безробіття; визначити проблеми зайнятості та працевлаштування молоді, адже молодь - це головна складова ринку робочої сили.

Викладення основного матеріалу. Безробіття молоді - соціально-економічне явище, при якому працездатна молодь перебуває в пошуках роботи та готова приступити до неї, але не можна реалізувати своє право на працю, тим самим втрачає основні засоби до існування.

У даний час посиленню напруги на українському молодіжному ринку праці сприяли такі фактори: криза в економіці, демографічний фактор, ліквідація робочих місць з менш жорсткими вимогами та створення нових – з більш жорсткими вимогами найму, перехід підприємств у руки приватних власників. Серед соціальних питань для значної частини молоді найбільшої гостроти набули зниження рівня життя, відсутність роботи або перспектива її втрати, соціальні гарантії на допомогу тощо. До того ж молоді люди розраховують на допомогу держави, батьків, що також знижує мотивацію до праці.

Головними причинами безробіття є: структурні зміни в економіці; спад виробництва на підприємствах; добровільне звільнення з метою пошуку більш сприятливого варіанта трудової діяльності; обмеженість попиту на товари і послуги; зниження попиту на ряд професій, дискримінація на ринку праці щодо жінок, молоді та національної меншості.

Безробіття має неоднакові наслідки для різних категорій працівників. Так, рівень безробіття серед управлінських кадрів нижчий, ніж у робітників.

Перших також рідше звільнюють під час спаду, ніж останніх. Підприємства меншою мірою схильні звільняти кваліфіковані кадри, на навчання яких вони витратили певні кошти. Значно вищий рівень безробіття серед молоді порівняно з дорослими. В окремих країнах дискримінація має місце і щодо жінок, окремих національностей і рас. Безробіття серед молоді має також глибокі соціальні наслідки. Депресія прирікає багатьох людей на бездіяльність, яка призводить до втрати кваліфікації, самоповаги, занепаду моральних засад, розпаду сім'ї, а також до суспільних і політичних заворушень. Масове безробіття призводить до швидких, іноді дуже бурхливих соціальних і політичних змін.

Безробіття, нарешті, має прямий зв'язок із зростанням кількості самогубств, вбивств, смертності від серцево-судинних захворювань, психічних хвороб тощо.

У Міністерстві фінансів такі прогнози: до 2040-го року наш ВВП виросте більш ніж у 6 разів. Такий оптимізм нібито мають і у МВФ. Там прогнозують, що українська економіка щороку ростиме на 4%. Списання частини боргу Україні міжнародними кредиторами – сприятиме цьому. Завдяки тому, що ми змогли добитися поступок від кредиторів, наша країна отримала значне фінансове полегшення та зможе повернутися до нормального економічного життя. Таким чином наша економіка має 10 років для виходу на новий якісний рівень ВВП для продовження сталого росту. Тим часом експерти менш оптимістичні. Кажуть, Україна зараз у глибокій депресії. Лише аби вибратись із неї та повернутись до показників докризового 2013-го потрібно щонайменше 7 років. Тож українцям слід готуватися до безробіття. Воно може сягнути навіть 50%. Серед молоді безробіття буде 30-50%, у зв'язку з цим, звісно, посилиться еміграція через економічні причини. Тобто ті, хто може втекти, – втечуть. Не через війну, а в пошуках роботи, — каже експерт фінансового ринку Ерік Найман. За офіційними даними Мінсоцполітики, зараз безробіття сягло найвищого рівня за всю історію України. Серед молоді воно становить 23%.

Для подолання безробіття серед молоді запроновано такі шляхи та заходи: збереження кількості робочих місць за рахунок зниження податків для підприємств, унаслідок чого припинити скорочення та звільнення персоналу; створення ефективної системи працевлаштування, яка ґрунтуватиметься на науковому осмисленні правових відносин, що виникають у цій сфері, правового статусу суб'єктів, їхніх прав та обов'язків, що надасть змогу громадянам знаходити робочі місця з гідною заробітною платою, комфортними та безпечними умовами праці; створення більшої кількості спеціальних центрів зайнятості, де кожен зможе дізнатись про перспективні галузі діяльності, пройти курси перенавчання й підвищення кваліфікації, проконсультуватись з висококваліфікованими спеціалістами стосовно того, як правильно проходити співбесіду з потенційним працедавцем, формувати

стосунки з колективом, відчувати себе захищеним та потрібним на робочому місці; стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу; проведення щотижневого моніторингу працівників, звільнених у зв'язку з ліквідацією підприємств та організацій, або скорочення чисельності чи штату працівників; легалізація тіньового сектору економіки, де спостерігається поступовий відтік робочої сили, яку не завжди використовують адекватно.

Висновок. Варто створювати такі умови, завдяки яким молодь була б зацікавлена в регламентованих видах діяльності, сприяти відродженню ціннісних орієнтацій до праці, які є основними засобами досягнення різноманітних цілей і, отже, виконують функцію регулятора соціальної поведінки особи. Засоби масової інформації, молодіжні організації мають психологічно готувати молодь до усвідомлення нею тієї ролі, яку вона може та буде відігравати в розвитку своєї країни, зміни ставлення до деяких поширених серед молоді форм діяльності, що є тимчасовими та неперспективними за умов функціонування цивілізованого ринкового середовища.

Список використаної літератури:

1. Дем'яненко І.О. – Безробіття в Україні – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2015_06_4_5_kam_podils/sekcija_section_3_2015_06_4_5/bezrobittja_v_ukrajini/99-1-0-1424; 2015.
2. Іваницька І.Б. – Проблема безробіття молоді України – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4325>; 2015.
3. Дзюбик І.Д. – Наслідки безробіття – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/56256-nasliski-bezrobttja-.html>; 2010-2015.
4. http://24tv.ua/bezrobittja_v_ukrayini_syagnulo_nayvishhogo_rivnya_i_bud_e_zbilshuvatis_n610248
5. О.Б. Баник – Проблема безробіття в Україні та шляхи її вирішення – Режим доступу: http://vuzlib.com.ua/articles/book/12105-Problema_bezrob%D1%96ttja_v_ukra%D1%97/1.html; 2010.
6. Валетов Д.М., Саржан С.Е. – Проблеми молодіжного безробіття в сучасній Україні - <http://masters.donntu.org/2012/iem/gukova/library/3.htm>; 2015.